

Projekt

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SUSZEC**

z dnia 9 lipca 2020 r.

w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Suszec

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2020 r., poz. 713) oraz art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz. U. z 2019 r., poz. 2010 ze zm.) po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach

**Rada Gminy Suszec
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwalić regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Suszec, zgodnie z treścią załącznika do niniejszej uchwały, będącego jej integralną częścią.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Suszec.

§ 3.

Traci moc uchwała Nr XXXVII/297/2017 Rady Gminy Suszec z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Suszec.

§ 4.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego i wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2021 roku.

Przewodniczący Rady Gminy
Suszec

Szymon Sekta

Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Suszec

Rozdział 1.

Wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości.

§ 1.

1. Właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych następujących rodzajów odpadów:

- 1) papier,
- 2) metale,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) szkło,
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 6) bioodpady,
- 7) popiół, przez który należy rozumieć żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów,
- 8) odpady niebezpieczne,
- 9) przeterminowane leki i chemikalia,
- 10) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- 11) zużyte baterie i akumulatory,
- 12) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 13) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 14) zużyte opony,
- 15) odpady budowlane i rozbiórkowe,
- 16) odpady tekstyliów i odzieży.

2. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, pozostałe po wyselekcjonowaniu odpadów wymienionych w ust. 1 i popiół należy gromadzić w pojemnikach, o których mowa w § 5 ust. 1.

3. Bioodpady należy gromadzić w pojemnikach, o których mowa w § 5 ust. 1 lub w workach, o których mowa w § 5 ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 2, ust. 4 pkt 4.

4. Odpady, o których mowa ust. 1 pkt 1-5 należy gromadzić w pojemnikach lub workach, o których mowa w § 5 ust. 2, ust. 3, ust. 4 pkt 1-3.

5. Odpady, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7, ust. 2, ust. 3 będą odbierane z terenu nieruchomości za wyjątkiem bioodpadów gromadzonych w workach.

§ 2.

1. Punkt selektywnego zbierania odpadów, zwany dalej PSZOK, zapewnia przyjmowanie odpadów segregowanych, o których mowa w § 1 ust. 1, wytworzonych na nieruchomościach położonych na terenie gminy Suszec, na których zamieszkują mieszkańcy, z ograniczeniami, o których mowa w § 6 uchwały Rady Gminy Suszec z dnia 2020 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za zagospodarowanie odpadami komunalnymi.

2. PSZOK prowadzony jest w miejscu dostępnym dla wszystkich mieszkańców gminy, w godzinach i dniach odpowiadających potrzebom mieszkańców gminy Suszec. Lokalizacja PSZOK zapewnia dojazd do niego po utwardzonym terenie.

3. Dni i godziny otwarcia PSZOK oraz regulamin korzystania z PSZOK są podawane do publicznej informacji.

§ 3.

Obowiązek uprzątnięcia błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego realizowany jest poprzez zamiatanie, zbieranie, zmywanie, odgarnianie. Zamiecione, zebrane, zmyte lub odgarnięte błoto, śnieg, lód i inne zanieczyszczenia przed ich usunięciem należy złożyć w miejscach, w sposób niestwarzający zagrożenia, ani utrudnień dla ruchu pieszych i pojazdów.

§ 4.

1. Mycie pojazdów samochodowych poza myjniami, z wyłączeniem mycia podwozia i silnika, może odbywać się wyłącznie w miejscach nieprzeznaczonych do użytku publicznego, o utwardzonej, szczelnej nawierzchni przy użyciu środków ulegających biodegradacji.

2. Naprawa pojazdów samochodowych poza warsztatami naprawczymi możliwa jest wyłącznie na terenie gwarantującym, że wykonywane prace nie będą powodowały zanieczyszczenia środowiska, a powstałe odpady będą gromadzone i usuwane przez dokonującego naprawy zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Rozdział 2.

Rodzaje i minimalna pojemność pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczenia tych pojemników i worków oraz ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

§ 5.

1. Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, selektywnie zebrany popiół, bioodpady i inne selektywnie zebrane odpady komunalne powstające na terenie nieruchomości gromadzi się odrębnie w pojemnikach wykonanych z tworzywa sztucznego lub metalu, przystosowanych do obsługi przez specjalistyczne środki transportu oraz selektywnie zebrane odpady wymienione w § 1 ust. 1 pkt 1- 6 gromadzi się w workach przeznaczonych do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, wykonanych z tworzywa sztucznego.

2. Selektywnie zbierane odpady wymienione w § 1 ust. 1 pkt 1- 6 powstające:

- 1) na nieruchomościach zabudowanych budynkami jednorodzinnymi gromadzi się w odrębnych workach wykonanych z tworzywa sztucznego, bioodpady gromadzi się również w pojemnikach.
- 2) na nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi gromadzi się w workach wykonanych z tworzywa sztucznego lub w pojemnikach wykonanych z tworzywa sztucznego lub metalu, przystosowanych do obsługi przez specjalistyczne środki transportu,
- 3) na nieruchomościach zabudowanych spółdzielczymi budynkami wielolokalowymi gromadzi się w pojemnikach wykonanych z tworzywa sztucznego lub metalu, przystosowanych do obsługi przez specjalistyczne środki transportu,
- 4) na nieruchomościach, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne gromadzi się je w sposób określony w § 5 ust. 2 pkt 1 lub pkt 2.

3. Określa się rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych:

- 1) pojemniki zamykane o minimalnej pojemności 120 l przeznaczone do zbierania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub selektywnie zebranego popiołu lub bioodpadów,
- 2) worki o minimalnej pojemności 80 l do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- 3) pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o minimalnej pojemności 120 l,
- 4) pojemniki przeznaczone na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i selektywnie gromadzone odpady komunalne na nieruchomościach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych o minimalnej pojemności 10 l umożliwiające zastosowanie wkładu z worków z tworzywa sztucznego.

4. Pojemniki i worki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1-6 oznakowane są i utrzymane w następującej kolorystyce:

- 1) niebieski z napisem „Papier” – z przeznaczeniem na papier,
- 2) żółty z napisem „Metale i tworzywa sztuczne” – z przeznaczeniem na tworzywa sztuczne, metale i odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 3) zielony z napisem „Szkło” – z przeznaczeniem na szkło,
- 4) brązowy z napisem „Bio” – z przeznaczeniem na bioodpady.

5. Uwzględniając średnią ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w gospodarstwach domowych, bądź w innych źródłach oraz liczbę osób korzystających z pojemników lub worków ustala się minimalną pojemność pojemników i worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych:

- 1) na nieruchomości, na której liczba osób korzystających z pojemników, worków wynosi 1 - 2 osób:
 - a) pojemnik o minimalnej pojemności 120 l na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, bioodpady,
 - b) worek o minimalnej pojemności 80 l na każdy rodzaj odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 4,
- 2) na nieruchomości, na której liczba osób korzystających z pojemników, worków wynosi 3 - 4 osoby:
 - a) pojemnik lub pojemniki o minimalnej pojemności 240 l na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, bioodpady,
 - b) dwa worki o minimalnej pojemności 80 l na każdy rodzaj odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 4,
- 3) na nieruchomości, na której liczba osób korzystających z pojemników, worków wynosi powyżej 4 osób:
 - a) jak w ust. 5 pkt 2) lit. a oraz dodatkowo pojemnik lub pojemniki o minimalnej pojemności 120 l na każde kolejne 1 do 2 osoby korzystające z pojemników,
 - b) jak w ust. 5 pkt 2) lit. b niniejszego regulaminu oraz dodatkowo worek lub worki o minimalnej pojemności 80 l na każdy rodzaj odpadów komunalnych odbieranych w sposób selektywny, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 4, na każde kolejne 1 do 2 osoby korzystające z pojemników,
- 4) na nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi:
 - a) pojemniki o minimalnej pojemności 120 l na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne oraz pojemniki na bioodpady o pojemności stanowiącej co najmniej iloczyn 30 l i liczby zamieszkałych osób,
 - b) pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o minimalnej pojemności 120 l lub worki o minimalnej pojemności 80 l osobno na każdy rodzaj odpadów komunalnych odbieranych w sposób selektywny, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 3, o pojemności stanowiącej iloczyn 40 l i liczby zamieszkałych osób,
- 5) na nieruchomościach zabudowanych spółdzielczymi budynkami wielolokalowymi:
 - a) pojemniki o minimalnej pojemności 120 l na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne oraz pojemniki na bioodpady, o pojemności stanowiącej co najmniej iloczyn 7,5 l i liczby zamieszkałych osób,
 - b) pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych o minimalnej pojemności 120 l osobno na każdy rodzaj odpadów komunalnych odbieranych w sposób selektywny, o których mowa w ust. 4 pkt 1 - 3, o pojemności stanowiącej iloczyn 5 l i liczby zamieszkałych osób,

6) pojemniki o minimalnej pojemności 120 l na selektywnie zbierany popiół.

§ 6.

1. Do zbierania odpadów komunalnych na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych należy stosować pojemniki określone w § 5 ust. 3 pkt 4 i ust. 4 niniejszego regulaminu.

2. Odległość pomiędzy pojemnikami rozstawionymi na drogach publicznych nie może być większa niż 500 m. Na każdym przystanku komunikacji umieszcza się pojemnik.

3. Na każdym terenie przeznaczonym do użytku publicznego na każde rozpoczęte 250 m² powierzchni umieszcza się co najmniej jeden pojemnik.

§ 7.

1. Pojemniki do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości usytuowane są w granicach nieruchomości, na utwardzonej powierzchni, w miejscach zgodnych z przepisami prawa budowlanego.

2. Pojemniki do zbierania odpadów komunalnych muszą być oczyszczane, myte i dezynfekowane raz na kwartał, a w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia uniemożliwiającego dalsze ich użytkowanie, pojemniki podlegają wymianie.

3. Ustala się następujące zasady utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów:

- 1) odpady gromadzi się w miejscach wyodrębnionych na terenie nieruchomości,
- 2) miejsca gromadzenia odpadów muszą być zabezpieczone przed działaniem czynników atmosferycznych, dostępem osób nieuprawnionych oraz zwierząt.

Rozdział 3.

Częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego.

§ 8.

1. Niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz bioodpadów należy pozbywać się z następującą częstotliwością:

- 1) z nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi, na których zamieszkują mieszkańcy w miesiącach od kwietnia do października jeden raz na dwa tygodnie a w pozostałych miesiącach jeden raz w miesiącu,
- 2) z nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi, na których zamieszkują mieszkańcy w miesiącach od kwietnia do października jeden raz w tygodniu a w pozostałych miesiącach dwa razy w miesiącu,
- 3) z nieruchomości zabudowanych spółdzielczymi budynkami wielolokalowymi dwa razy w tygodniu,
- 4) z terenów przeznaczonych do użytku publicznego jeden raz w tygodniu,
- 5) z terenów nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstają odpady komunalne jak określono w § 8 ust.1 pkt 1.

2. Selektywnie zbieranych odpadów komunalnych rodzaju: papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe należy pozbywać się z następującą częstotliwością:

- 1) z nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi, na których zamieszkują mieszkańcy jeden raz w miesiącu,
- 2) z nieruchomości zabudowanych budynkami wielolokalowymi, na których zamieszkują mieszkańcy jeden raz w miesiącu,
- 3) z nieruchomości zabudowanych spółdzielczymi budynkami wielolokalowymi dwa razy w tygodniu,
- 4) z terenów przeznaczonych do użytku publicznego jeden raz w tygodniu,

5) z terenów nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstają odpady komunalne jeden raz w miesiącu.

3. Selektywnie zebranego popiołu należy pozbywać się z następującą częstotliwością:

1) z nieruchomości zabudowanych budynkami, na których zamieszkują mieszkańcy w miesiącach od września do maja jeden raz w miesiącu, a w miesiącach od czerwca do sierpnia należy dostarczać do PSZOK,

2) z terenów nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstaje popiół jeden raz w miesiącu.

4. Mebli i innych odpadów wielkogabarytowych należy pozbywać się z następującą częstotliwością: 1) z nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinnymi i budynkami wielolokalowymi, na których zamieszkują mieszkańcy jeden raz w roku,

2) z nieruchomości zabudowanych spółdzielczymi budynkami wielolokalowymi cztery razy w roku,

3) z terenów nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstają meble i inne odpady wielkogabarytowe jeden raz w roku.

5. Przetkniętych leków należy pozbywać się z następującą częstotliwością:

1) z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy nie rzadziej niż jeden raz w roku, poprzez dostarczenie ich do PSZOK lub do wyznaczonych aptek na terenie gminy Suszec,

2) z terenów nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, ale powstają przetknięte leki nie rzadziej niż jeden raz w roku.

6. Odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek, należy pozbywać jeden raz w miesiącu.

7. Nieczystości ciekłych zgromadzonych w zbiornikach bezodpływowych należy pozbywać się z częstotliwością adekwatną do ilości zużytej wody i pojemności zbiornika bezodpływowego w sposób uniemożliwiający przepełnienie zbiornika i gwarantujący ochronę środowiska przed zanieczyszczeniem, jednak nie rzadziej niż raz na pół roku.

8. Osadów ściekowych zgromadzonych w zbiornikach przydomowych oczyszczalni ścieków należy pozbywać się z częstotliwością określoną w instrukcji ich eksploatacji.

9. Pozbywanie się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych realizowane może być przez uprawnionych przedsiębiorców.

Rozdział 4.

Inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami

§ 9.

1. Działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi podejmowane przez właścicieli nieruchomości oraz podmioty działające na terenie gminy, powinny prowadzić do:

1) ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, szczególnie bioodpadów oraz niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,

2) zwiększenia poziomu odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,

3) wydzielenia odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych,

4) wydzielenia odpadów budowlanych i rozbiórkowych ze strumienia odpadów komunalnych i przygotowanie do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych,

5) zwiększenia ilości selektywnie zbieranych odpadów niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych.

2. Promuje się przetwarzanie odpadów biodegradowalnych na terenie nieruchomości, w wyniku którego powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska kompost do dalszego wykorzystania.

3. Prowadzi się edukację ekologiczną oraz działania promujące zapobieganie powstawaniu odpadów oraz właściwe postępowanie z wytworzonymi odpadami, a także promowanie wykorzystywania produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych.

Rozdział 5.

Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku.

§ 10.

1. Osoby utrzymujące zwierzęta domowe zobowiązane są do:

- 1) prowadzenia psa na smyczy a psa rasy uznawanej za agresywną dodatkowo w nałożonym kagańcu w miejscach przeznaczonych do wspólnego użytku. Możliwe jest prowadzenie psa bez obroży i nie w kagańcu jeśli wynika to z uwarunkowań behawioralnych, rasy, wieku, stanu zdrowia lub cech anatomicznych psa,
- 2) natychmiastowego usuwania zanieczyszczeń pozostawionych przez zwierzęta domowe poprzez wrzucenie ich w szczelnym opakowaniu do pojemnika na niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

Rozdział 6.

Wymagania w zakresie utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach.

§ 11.

1. Na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej wymaga się aby utrzymywanie zwierząt gospodarskich odbywało się w: pomieszczeniach zamkniętych, terenach ogrodzonych uniemożliwiających przedostanie się zwierząt gospodarskich poza ten teren, w sposób nie powodujący uciążliwości, nie powodujący uciążliwości zapachowych (odory).

2. Wytwarzane w trakcie utrzymania zwierząt gospodarskich odpady i nieczystości należy gromadzić i usuwać w sposób zgodny z prawem.

3. Utrzymywanie zwierząt gospodarskich prowadzi się w taki sposób, aby nie pogarszać warunków zdrowotnych, sanitarnych i porządkowych dla otoczenia, nie powodując zanieczyszczenia środowiska.

4. Wprowadza się całkowity zakaz utrzymywania zwierząt gospodarskich na nieruchomościach zabudowanych budynkami wielolokalowymi.

Rozdział 7.

Obszary podlegające obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzenia.

§ 12.

1. Obowiązkowej deratyzacji podlegają obszary:

- 1) zabudowane obiektami i magazynami wykorzystywanymi do przetwórstwa, bądź przechowywania produktów rolno-spożywczych,
- 2) na których znajdują się nieruchomości zabudowane budynkami wielolokalowymi oraz tereny przemysłowe.

2. Deratyzację na obszarach, o których mowa w ust. 1 przeprowadza się raz w roku w miesiącu wrześniu lub październiku oraz niezwłocznie w razie wystąpienia nadmiernego rozwoju populacji szkodliwych gryzoni.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1579 ze zm.) zobligowała gminy do dostosowania uchwały w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r. Wobec powyższego zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz. U. z 2019 r. poz. 2019 ze zm.) po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach wprowadza się nowy regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Suszec. Istotną zmianą w nowym regulaminie jest wprowadzenie odbioru z terenu nieruchomości selektywnie zebranych bioodpadów oraz dostosowanie częstotliwości odbioru odpadów komunalnych do obowiązujących przepisów. Wprowadzono również dodatkowe frakcje odpadów komunalnych takie jak: odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki oraz odpady tekstyliów i odzieży, które przyjmowane będą w Punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych w Suszcu.

Skutki społeczne: gmina Suszec realizując swoje obowiązki ustawowe, wprowadza dodatkowo odbiór selektywnie zebranych bioodpadów z terenu nieruchomości oraz zwiększa częstotliwość odbioru odpadów komunalnych na terenie gminy Suszec.

Skutki finansowe: regulamin określa zasady funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Suszec, a dochody z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi mają pokrywać wszystkie koszty związane z tym systemem.